

Risk för blodburen smitta - Åtgärder vid personalskada

Gäller för: Region Kronoberg

Faktaägare: Katarina Madehall, Susanna Lundvall och Anette Svensson,
Vårdhygien

Läs även i nationella Vårdhandboken ”Stick-skärskador samt exponering med risk för blodburen smitta för personal” om förebyggande arbete och ansvar samt [AFS 2005:01](#) (inklusive ändringsföreskrift [AFS 2012:07](#)) Mikrobiologiska arbetsmiljörisker - smitta, toxinpåerkan, överkänslighet.

Gör en separat avvikelserapport gällande rutiner och material om det finns möjlighet till förbättring.

Definitioner

Med skada avses här:

- Stick- och/eller skärskada med föremål förorenade av blod eller annan kroppsvätska
- Blod eller blodtillblandad kroppsvätska på slemhinna (öga, näsa, mun)
- Blod eller blodtillblandad kroppsvätska på skadad hud (blödande sår/eksem)

Med blodburen smitta avses här:

- Hepatit B
- Hepatit C
- HIV

Omedelbart när skada uppstår	
Stick- eller skärskada, blodkontakt på skadad hud	Desinfektera (med handdesinfektion) det skadade området. Om det inte finns, skölj med vatten.
Stänk i munnen	Skölj med klorhexidinsprit, handdesinfektion eller vatten.
Stänk i ögon, näsa	Skölj med ögonspolvätska eller vatten.

Provtagning patient	
Patientprov för analys Om patientprov ej kan tas se Handläggning	Försäkra dig om patientens identitet (om möjligt). • Patienten informeras och måste samtycka till provtagning. • Tag blodprov på patienten för analys "Stick- skärskada, Patientprov" (omfattar Hepatit B, Hepatit C och HIV), även när patienten har en känd blodburen smitta. Kontakta mikrobiologen och begär akut analys. Använd SST-rör (guld-gul kork).
Remiss	OBS! Patientansvarig läkare eller tandläkare ska ordinera provtagningen. I första hand elektronisk (Mikrobiologi, Blodsmitteanalyser, Stick-skärskada Patientprov), annars pappersremiss från mikrobiologens hemsida. http://www.mikrobiologi.org/allmant På patientremissen ska framgå: • Avsändare/mottagare av svar (patientansvarig läkare) samt kontaktperson inkl telefonnummer. • Att det rör sig om personalskada samt när och på vilken arbetsplats skadan inträffade.
Analys	Analys av Hepatit B, Hepatit C och HIV sker vanligen alla vardagar kl 8-17. Analys lördag, söndag och helgdag kl 9-13 sker endast efter kontakt med läkare för akut analys vid Klinisk Mikrobiologi, Centrallasarettet, Växjö (nås via regionens växel tfn 0470-58 80 00, 7460 dagtid).

Provtagning personal	
Personal, nollprov	Tag nollprov på personal, helst inom 3 dygn. Använd SST-rör (guld-gul kork). Nollprov analyseras vanligen inte, utan sparas på Klinisk Mikrobiologi, Växjö, under minst 6 år. Nollprov analyseras bara om uppföljningsprov visar blodburen smitta.
Remiss	I första hand elektronisk (Mikrobiologi, Blodsmitteanalyser, Stick-skärskada Personal nollprov), annars pappersremiss från mikrobiologens hemsida. http://www.mikrobiologi.org/allmant Ansvarig läkare behöver inte anges, men observera att du inte får skriva din egen elektroniska remiss (om du inte är din egen behandlande läkare). På personalremissen ska framgå: • Fullständigt namn, personnummer • Arbetsplats • När skadan inträffade • Typ av skada • Avsändare

Handläggning	
Provsvar patientprov	Den anställdes närmaste chef bevakar att svaret på patientprovet kommit dagen efter provtagning.
När blodburen smitta inte påvisas i patientprov	Fortsatt handläggning enligt "Avvikelse rapport och skadeanmälan" och "Uppföljningsprov".
Om patientprov inte kan tas	Kontakta infektionskliniken för rådgivning. Ovaccinerad personal vaccineras mot Hepatit B.

Blodburen smitta påvisas i patientprov eller är känd	Behandlande läkare kontaktar omedelbart infektionskliniken för rådgivning och ev vaccination/profylax eller kontroll av tidigare vaccination. Följ också "Avvikelse rapport och skadeanmälan". Uppföljningsprov tas i samråd med infektionsläkare.

Hepatit B

Infektionsläkare avgör om indikation för vaccination eller passiv immunisering med immunoglobulin föreligger. Vaccination ska påbörjas helst inom 24 timmar, skyddseffekten är inte säkert dokumenterad om vaccination påbörjas senare än 3 dygn efter skadetillfället. Det kan ändå bli aktuellt med vaccination upp till 7 dagar efter skadetillfället. Även redan vaccinerade kontaktar infektionsläkare för bedömning.

Hepatit C

Idag finns ingen dokumenterad profylax tillgänglig. Uppföljning på infektionskliniken. Skulle smittöverföring ske finns det effektiv behandling.

HIV

Kontakta **omedelbart** infektionskonsulten eller infektionsjouren, oavsett tid på dygnet, för eventuell profylax.

Avvikelse rapport och arbetsskadeanmälan	
Gå igenom händelseförloppet tillsammans med tjänstgörande närmaste chef och skriv avvikelse rapport. Gör arbetsskadeanmälan till Försäkringskassan. Skada med risk för blodburen smitta ska alltid rapporteras!	
Region	Skada med risk för blodburen smitta ska alltid anmälas i Region Kronobergs avvikelssystem Synergi och bearbetas under ärendetyp Arbetsmiljö. Via detta system fyller chefen i arbetsskadeanmälan till Försäkringskassan. Om arbetsskadan inte åtgärdas direkt förs händelsen in i handlingsplanen för systematiskt arbetsmiljöarbete SAM. Chef, skyddsombud och den skadade tar varsin kopia av blanketten, ifylld och underskriven. Originalen skickas till löneavdelningen som skickar blanketten till Försäkringskassan och lämnar kopia i personakten. Samtidigt med arbetsskadeanmälan skickar PA/löneassistent information till den skadade om AFA trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA/KL).

Kommun	Inom kommunen sker anmälan enligt kommunens avvikelssystem.
Studenter och personal från bemanningsföretag	Avvikelse rapport och skadeanmälan sker i regionens eller kommunens avvikelssystem samt enligt vårdutbildningens respektive bemanningsföretagets rutin.

Uppföljningsprov personal

Den skadade har själv ansvar för att "Stick-skärskada, Personal uppföljningsprov" tas **6 månader efter skadan** då patientprov ej påvisat blodburen smitta.

Efter skada som föranlett kontakt med infektionskliniken ordinerar provtagning därifrån.

Provet ordinerar av läkare eller sjuksköterska.

Observera att du inte får skriva din egen elektroniska remiss (om du inte är din egen behandlande läkare).

Studierande och personal från bemanningsföretag följer rutin vid vårdutbildningen respektive bemanningsföretaget.

Provsvaret finns arkiverat vid Klinisk mikrobiologi, Växjö, under minst 10 år.

Ordinerande läkare/ssk får svar och meddelar den provtagne. Vid positivt analysresultat kontaktas infektionskliniken och vårdhygien.

Ansvar

Ansvar för att omedelbara åtgärder vidtas, analyser, ev vaccination, läkemedel mm står den enhet för där aktuell personal tjänstgör vid skadetillfället.

Varje enhet har ansvar för att det är tydligt var man ska vända sig för patientprov och personalprov.

Att rekommenderad kontroll/uppföljning, vaccination etc sker enligt arbetsgivarens/vårdutbildningens rutin är den skadades ansvar. Arbetsgivaren/vårdutbildningen står för kostnaden.

Vid önskemål om samtalsstöd förmedlar den anställdes chef detta.

Kontakt

Vid frågor kontakta Vårdhygien eller Smittskyddsenheten.

De nås via regionens växel tfn 0470-58 80 00.

Under kontorstid kontaktas vid behov infektionsmottagningen 0470-588267.

Vid brådskande ärenden under jourtid kontaktas infektionsjour 0709-844721.

Nationella Vårdhandboken [Stick-och skärskador samt exponering med risk för blodburen smitta hos personal](#)

Vid upptäckt av felaktig information eller länk var vänlig kontakta fakatägare.